

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibus Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1602

13. De Diuinatione per Astra.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14077

partibus, aut elementis, aut somnijs, aut auium volatibus, vel cantibus, aut mortuorum ossibus, vel cadaveribus, aut monstris, ostentis, omnibus, sortibus, & alijs huiusmodi obseruatis, & inspectis.

Tertio queritur, An dicti Diuinationum gradus, & modi sint vera species inter se distinctæ, ita vt in sacra peccatorum confessione explicari debeant? Nam videtur specie differre, cum res ipsæ, quarum obseruatione quispiam diuinat, specie distinguantur. Respondeo, non esse species ita inter se diuersas, vt eas ob hanc rationem inter conficiendum oporteat referre, & exponere. Nam res ipsæ per id, quod naturaliter sunt, specie distinguuntur, vt liquido constat: at secundum id, quod ad mores attinet, specie non differunt, non enim specialem contra rectam rationem deformitatem habent omnes diuinationum modi. Vt si quispiam coniectando diuinet notatis astrorum signis elementis, vel auium volatibus, aut cantibus: item si quis diuinet obseruatis signis, quæ videntur in igne, aëre, aqua, vel terra. Nunc ad singulas Diuinationis partes veniamus.

Caput XIII.

De Diuinatione per astra.

Queritur primo, Quid mali in se Diuinationi per astra? De hac re in cap. Igitur. 26. q. 3. ex Iudoro lib. 8. Etymolog. cap. 9. in cap. Non licet. 26. q. 5. & S. Thom. 2. 2. q. 95. art. 5. Respondeo, huiusmodi diuinationem pertinere ad eam Astrologiæ partem, quæ Diuinatoria, & Iudiciaria ab Astronomis vocatur. Olim siquidem Astrologi, vt patet ex cap. illis. 26. q. 2. & l. 2. c. de Maleficijs. & Mathematicis. c. de Episcop. audientia. Mathematici, Genethiaci, & Planetarij dicebantur, qui vanam, & falsam syderum, & astrorum scientiam professi, ex motu syderum, & astrorum prædicebant futura fortuita, aut præsentia, & præterita penitus hominibus occulta, aut ex hominum ortu, & natali die, aut quatuor alia temporum, & momentorum obseruatione, & notatione iudicabant, & prænuuntiabant de cuiusque hominis statu, conditione, vitæ curso, honoribus, diuitijs, nuptijs, sobole, salute, morbis, morte, itinere, certaminibus, inimicitijs, simulationibus, odijs, carceribus, exilijs, cæditibus, alijsque varijs discriminibus, & fortuitis rerum euentibus aduersis, vel prosperis. Aiunt enim vim quædam esse in signifero orbe, qui Græcè Zodiacus dicitur, & eam talem esse, vt eius orbis vnaqueque pars alio modo moueat, immutetque cælum: proinde vt quæque stellæ in ijs, sicuti in ijsque partibus sint quouis tempore, eam vim variè moueri ab ijs sideribus, quæ vocantur Errantia: Cum autem in eam ipsam partem orbis venerint, in qua sit ortus eius, qui concipitur, aut qui nascitur, aut in eam, quæ coniunctum aliquid habeat, aut quæ consentiat cum tempore anni, & alijs conuersionibus, immutationesque, has, aut illas fieri accessu stellarum, & recessu: & has, aut illas tempestates cieri, & alia multa contingere, vt cumque temperatus sit aër: & eo modo infantes, & pueros, qui nascuntur, & qui concipiuntur factus, animari, atque formari, ex eoque ingenia,

mores, animam, corpus, actiones vitæ, casus cuiusque, euentusque finiri: Totumque hoc Diuinationis genus à Chaldejs duxit originem: Valuit apud Babylonios, Assyrios, Persas, Aegyptios, deinde apud Arabes, Saracenos, & quosdam infanos ludæos, quos secuti sunt quidam pauci Christiani.

Notandum igitur est duplicem esse Astrologiam: vnã Naturalem, quæ Agriculturæ, medicinæ, & nauigationi plurimum conducit, & hæc nimirum est, quæ obseruatis syderum, & astrorum ortibus, occasibus, motibus, cursibus, accessibus, recessibus, moribus, & varijs conjunctionibus, coniectat ea, quæ naturaliter in hoc mundo contingunt, pluuia scilicet, nubes, niues, pruinas, grandines, ventos, serenitates temporum, tempestates, frigora, calores, & alia huiusmodi. Et hæc Astrologia non est iure Canonico, aut Ciuili dånata. Altera est Astrologia, quam Iudiciariam, siue Iudicatricem appellant, quæ syderibus, & astris varios, ac multiplices influxus adscribit, quorum obseruatione, notatione uè certo prænuunciat fortuitos rerum euentus, & quæ libera hominis voluntate peraguntur: præterita item, & præsentia hominibus penitus incognita, & occulta, vt furtum, homicidium clam perpetratum: præterea, quæ obseruatis die natali, horis, temporibus, & momentis prædicat futuros hominum casus, totius vitæ cursum, conditiones, & mutationes. Verbi gratia, Titius, qui certo die, hora, & momento conceptus, vel natus est, eo quòd certo fidere Oriente, Occidente uè, accedente, vel recedente cum alio coniuncto, vel cum alio ab eo remoto ortus fuerit, certo morbo, aut certo tempore, mense, & die, aut certo loco peribit; vxorem diuitem, sed deformem, aut vxorem pulchram, sed pauperem accipiet; certo Principi, aut Regi gratus erit; ad certam dignitatem prouehetur. Atque hæc tota Astrologia diuinatoria Pontificio iure damnatur 26. quæstion. 3. cap. Igitur, & cap. Non liceat. 26. quæst. 5. cap. illud, & cap. Sed & illud. 26. quæst. 2. & eam, vel ipsi etiam Ethnici Scriptores pugnantissimè confutarunt. Cicero lib. 2. de Diuinatione. Gellius lib. 14. cap. 1. scriptam reliquit egregiam orationem, qua Romæ Phaurinus Philosophus contra vanam Chaldeorum disciplinam acriter disputauit. Vespasianus cum ægrotaret, quibusdam inter se de Cometa colloquentibus dixisse fertur: non mihi, sed Regi Parthorum mortem portendit. Ille enim comatus est, ego sum caluus. Vana profecto disciplina, vana ars. Alioquin enim cur Romani tanto odio Astrologos iudicarios prosequuti sunt? Cur tanto ludibrio habuerunt? Mathematici (sic enim eos vulgus nominabat) ait Tacitus, genus hominum principibus infidam, credentibus fallax, à ciuitate nostra semper prohibentur, sed expelluntur nunquam. Omnium superstitionum vanitates, inquit Varro inter Romanos Scriptores grauissimus, ex Astrologia sua profuxerunt. Tiberius, Vitellus, Diocletianus Ethnici Imperatores latis legibus Astrologos à Romana Republica eiecerunt, vt constat ex Codice de Maleficijs, & Mathematicis, Promiserunt, inquit Cicero lib. 2. de Diuinatione. Astrologi Pöpeio, Craffo, Cæsari lætissima omnia, nõ nisi iam senes, domi cum summa gloria, & auctoritate morituros, at quisque eorum infelicitè, &

Sex. Aure. in Vespas.

Lib. 1. Hist. flor.

immaturè perijt. Scribit Arrianus *libr. 8. de reb. ge-
stis Alexand.* Apud Indos Gymnosophistas esse di-
uinandi peritos, nec cuiquam extra illos diuina-
tionem permitti: prædicere autem eos illa tan-
tummodo, quæ vel ad anni tempora pertinent,
vel si qua publica calamitas immineat illic inco-
lis. Si quis eorum ter in diuinando errauerit, silē-
tij perpetua poena mulctatur: nec quisquam ad
interdictum silētium cogere potest, vt loquatur.
Hæc ex illo. Nec quidquam faciunt pro vana di-
uinandi arte ex stellis, id, quod dicitur Gen. 1. fa-
cta esse astra in signa: & id, quod legimus Iud. 5.
*De celo dimicatum est contra eos: stellæ manentes in ordi-
ne, & cursu suo aduersus Sisaram pugnaverūt: & id, quod
habetur Plalm. 18. Celi enarrant gloriam Dei, & opera
manuum eius annuntiant firmamentum.* Hæc, inquam, ni-
hil iuuant vanos diuinatores; nam Hier. 10. præ-
cipit Dominus, a signis celi nolite metuere, quæ timent
gentes. Et illud Genesis: *Vt sint in signa, exponit Glo-
ssa, in signa serenitatis, & tempestatis, & tempo-
ra, hoc est, Veris, Aestatis, Autumni, & Hyemis.*
Sint in signa, videlicet, inquit Basilius, & Au-
gustinus, ad huius vitæ vsus necessarios, vt serui-
ant nautis, viatoribus, medicis, & agricolis. Et il-
lud Iudic. 5. *dimicatum est è celo, videlicet, vt Glossa,
Lyranus, Abulensis, & Caietanus explicant, ful-
guribus, fulminibus, grandine, & pluuia; Stellæ
pugnaverunt, hoc est, vt ait Abulensis, flammæ ig-
nitæ, quæ contra Sisaram cadebant, & vulgo
Stellæ vocantur, vel ipsi Angeli, qui sunt velut
Stellæ lucidæ, pugnaverunt, vel Stellæ ipse vide-
bantur flammæ, & ignes immittere in exercitum
Sisaræ. Stellæ manentes in cursu suo, quia à foli-
to suo cursu non destiterunt; at Iosue 10. Sol, &
Luna steterunt pugnantem Iosue contra Gabaonitas.*
At verò si quis obseruato natali die cuiusque,
& notatis syderum, & astrorum signis probabi-
liter coniectat, eum certa temperatione præditū,
certis animi propensionibus affectum iri: & pro-
inde ingenio, aut corporis viribus, & robore va-
laturum; aut certis morborum generibus obno-
xium fore, Ecclesiasticos Canones, aut Pontificia
iura, aut leges non violat.

Caput XIV.

*De Diuinatione, quæ ex elementorum
obseruatione ducitur.*

A Nimaduertendum est, quatuor esse Di-
uinationum genera, quæ ex animaduersis, &
notatis elementorum signis petuntur, & vocan-
tur Geomantia, Hydromantia, Aeromantia, Pi-
romantia: De quibus ex Varrone, & Isidoro in ca.
Igitur. 26. q. 3. Geomantia est, quæ obseruatione alicuius,
quod in aliquo terrestri corpore cõtingit,
futura contingentia, aut alia hominibus penitus
incognita, & occulta diuinat. Hydromantia, est,
quæ notatis ijs, quæ in aquis fiunt, futura, & oc-
culta diuinando prænuuntiat; vt quidam per va-
sculum aqua plenum, res clam furto subreptas,
& fures ipsos penitus occultos, & latentes pro-
duunt, & indicant. Pari ratione est etiam Oeno-
mantia, quæ obseruatis, & notatis ijs, quæ in vi-
no, aut vasculis vini plenis accidunt, futura, &
occulta diuinando prædicat. Aeromantia, varijs

obseruatis aeris mutationibus abdita, & futura
coniectat: qualis etiam est illa, qua quidam signa
iumentis imprimunt, ne comedantur à lupis, vel
ab alijs bestijs. Pyromantia, obseruatione eo-
rum, quæ per res igne accensas fiunt, diuinat, &
vaticinatur: vt cum quis per lignum viride in i-
gnem coniectum, & ad læuam, aut dextram Or-
tum, Occasum, Meridiem, vel Septentrionem
scintillas emittens, occulta, & arcana de-
nuntiat.

Sciendum est, elementorum obseruationes a-
liquando esse Philosophiæ naturalis partes, ex
quibus ducta signa, & diurna animaduersione
notata res futuras, quæ naturaliter, & frequenter
eueniunt, sæpe denunciant. Ex vario enim elemē-
torum habitu, ex circumfusi aeris, maris, & quæ
mutationibus perspectis, & obseruatis præno-
sci, & prædici queunt pluuia, nimbi, pruinae,
grandines, niues, venti, tempestates, serenitates
temporum, calores, frigora, & aliæ similes tem-
poris varietates. Et hanc scientiam iura non dan-
nant, vt quæ nimirum medicinarum, agriculturæ, &
rei rusticæ, ac militari, & nauigationi plurimum
prodest.

Solum igitur Canones, & Pontificia iura con-
demnant Geomantiam, Hydromantiam, Aero-
mantiam, & Pyromantiam, Oenomantiam, quæ
descriptis quibusdam circulis, & figuris in terra,
cineribus, pulueribus, aquis, igne, aere, quæque
obseruatis certis syderum dispositionibus, qui-
bus ex lineæ, circuli, & figuræ respondere cen-
sentur, futura prænuunt, occulta depromit: quam
diuinationis speciem coluerit Arabes quidam Al-
madal, Gerardus Cremonensis, Bartholomæus
Parmensis, Tundinus, & alij huius farinae homi-
nes, vanitatis amatores, cultoresque. Sunt & aliæ
similes vanæ artes vaticinandi; Lecanomantia,
quæ ex pelui, & aqua immissa, nequam dæmon
consultitur. Gasteromantia, per quam non voci-
bus, sed figuris dæmones respondent. Catoptro-
mãtia, quæ diuinat ex speculis nitidissimis. Chry-
stallomantia, vaticinium ex terso, & polito cry-
stallo. Dactylomãtia, vaticinium per annulos ad
certos siderum situs fabricatos. Onychomantia,
per quam quis vaticinatur ex vngue pueri impol-
luti. Coscinomantia, diuinatio per cribrum. A-
xinomantia, vaticinium per secures. Botanomã-
tia, diuinatio per herbas. Sciomantia, vaticinium
per vmbras siue ex vmbris. Astragalomantia, di-
uinatio ex iactu Astragalorum. Corrabomantia,
vaticinium per aneam thialam. Spatulamantia,
diuinatio per os hirci recens occisi. Hæc diuina-
tionum genera colliguntur ex cap. 11. l. 26. quæstio-
ne secunda, ex cap. Igitur. 26. quæstion. 3. ex cap. Nec mirum
24. quæstion. 3.

Caput XV.

*De Diuinatione, quæ sumitur ex va-
ria volucrum obser-
uatione.*

Tria sunt Diuinationum genera, quæ ex mul-
tis, & varijs petuntur anim signis, Augurium
nempe, Auspiciū, & Aruspiciū. Augurium
est, quo